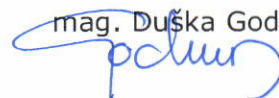

POROČILO
AGENCIJE ZA ENERGIJO O REALIZIRANIH
PRIHODKIH IZ UPRAVLJANJA PREZASEDENOSTI IN
NJIHOVI PORABI V REPUBLIKI SLOVENIJI ZA
OBDOBJE OD 1. JULIJA 2018 DO 30. JUNIJA 2019

Maribor, julij 2019

Direktorica

mag. Duška Godina

1 UVOD

Dne 14. junija 2019 je bila v evropskem uradnem listu objavljena Uredba (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o notranjem trgu električne energije (prenovitev) (v nadaljevanju Uredba EU 2019/943), ki v 19. členu spreminja dosednji način in obdobje poročanja podatkov o realizaciji prihodkov iz upravljanja prezasedenost. Do sprejetja navedene uredbe bi namreč agencija skladno s 6. poglavjem (točka 6.5) Smernic za upravljanje in dodeljevanje razpoložljive prenosne zmogljivosti povezav med nacionalnimi omrežji (Priloga 1 Uredbe (ES) 714/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o pogojih za dostop do omrežja za čezmejne izmenjave električne energije in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1228/2003 (v nadaljevanju Uredba ES 714/2009)) morala najkasneje do 31. julija 2019 izdelati Poročilo o realiziranih prihodkih iz upravljanja prezasedenosti in njihovi porabi za obdobje od 1. julija 2018 do 30. junija 2019. Prav tako bi morala agencija ugotoviti skladnost porabe prihodkov iz upravljanja prezasedenosti v tem obdobju skladno s členom 16 in pripadajočimi smernicami Uredbe ES 714/2009 ter podati ustrezno izjavo.

Glede na to, da je Uredba EU 2019/943 razveljavila Uredbo ES 714/2009, Uredba EU 2019/943 pa se začne uporabljati šele leta 2020, agencija meni, da je treba za poročanje za obdobje od 1. julija 2018 do 30. junija 2019 uporabiti predhodni način poročanja, torej način, kot ga določa Uredba ES 714/2009. Namreč, poročanje skladno z Uredbo EU 2019/943 trenutno ni mogoče, saj niso izpolnjeni pogoji, ki bi omogočali predpisano poročanje (poročanje mora biti izvedeno skladno z metodologijo, ki jo bodo pripravili operaterji prenosnih sistemov v posvetovanju z regulativnimi organi in posredovali ACER do 5. julija 2020¹).

Na podlagi predhodno navedenega je zato to poročilo izdelano skladno z določbami Uredbe ES 714/2009, ki v 16. členu (Splošna načela upravljanja prezasedenosti) v točki 6 opredeljuje, da se vsak prihodek, ki nastane zaradi dodeljevanja povezav, uporabi za naslednje namene:

- (a) zagotovitev dejanske razpoložljivosti dodeljene zmogljivosti in/ali
- (b) vzdrževanje ali povečanje povezovalne zmogljivosti prek naložb v omrežje, zlasti z novimi povezovalnimi daljnovodi.

V nadaljevanju navedena določba določa, da če prihodkov ni mogoče učinkovito porabiti za namene iz točk (a) in/ali (b), se lahko ob upoštevanju odobritve regulativnih organov zadevnih držav članic uporabijo v najvišji vrednosti, ki jo določijo ti regulativni organi, kot dohodek, ki ga regulativni organi upoštevajo pri odobritvi metodologije za obračunavanje omrežnih tarif in/ali določanju tarif in o takšni odobritvi obvestijo Agencijo za sodelovanje energetskih regulatorjev. Preostali prihodki se prenesejo na ločen interni račun, dokler jih ni mogoče porabiti za namene iz točk (a) in/ali (b).

¹ 4. odstavek 19. člena Uredbe (EU) 2019/943

Prav tako je to poročilo izdelano skladno z določbami Smernic za upravljanje in dodeljevanje razpoložljive prenosne zmogljivosti povezav med nacionalnimi omrežji (Uredba ES 714/2009 - Priloga 1), ki v poglavju 6 (Uporaba prihodka od prezasedenosti), v točki 6.5 določa, da »regulativni organi vsako leto do 31. julija istega leta objavijo poročilo, v katerem so navedeni prihodki, nastali v 12-mesečnem obdobju do 30. junija istega leta, in kako so bili ti zadevni prihodki uporabljeni, ter potrditev, da je ta uporaba v skladu s to uredbo in temi smernicami ter da je skupni znesek prihodka od prezasedenosti namenjen enemu od treh predpisanih namenov«.

Poročilo vsebuje informacijo o realiziranih prihodkih iz upravljanja prezasedenosti in njihovi porabi v Republiki Sloveniji za obdobje od 1. julija 2018 do 30. junija 2019. Prihodki iz upravljanja prezasedenosti so bili realizirani na podlagi izvajanja dražb na mejah Republike Slovenije, kjer ima slovenski prenosni sistem povezavo s sosednjimi sistemi.

2 OPIS IZVAJANJA DRAŽB NA MEJAH REPUBLIKE SLOVENIJE

Področje dodeljevanja in uporabe medobmočnih prenosnih zmogljivosti (v nadaljevanju MPZ) v EU je za obdobje poročanja v tem poročilu urejala Uredba ES 714/2009. Uredba med drugim zahteva obvezno uporabo tržnih metod dodeljevanja razpoložljivih MPZ in izvajanje dodeljevanja na regionalni ravni. V obdobju poročanja sta to področje dodatno urejali še Uredba Komisije (EU) 2015/1222 o določitvi smernic za dodeljevanje zmogljivosti in upravljanje prezasedenosti (v nadaljevanju Uredba 2015/1222), ki ureja področje določanja in dodeljevanja MPZ za dan vnaprej in znotraj dneva, in Uredba Komisije (EU) 2016/1719 o določitvi smernic za terminsko dodeljevanje zmogljivosti (v nadaljevanju Uredba 2016/1719), ki ureja področje določanja in dodeljevanja MPZ za obdobja, ki so daljša od dneva vnaprej.

Uredba 2015/1222 določa, da mora dodeljevanje MPZ za dan vnaprej potekati v okviru enotnega spajanja trgov na način avkcijskega trgovanja. Tudi dodeljevanje MPZ znotraj dneva mora potekati v okviru enotnega spajanja trgov, vendar na način sprotnega trgovanja. Uredba 2016/1719 po drugi strani določa, da lahko za časovna obdobja, ki so daljša od dneva vnaprej, dodeljevanje MPZ poteka v obliki dodeljevanja fizičnih ali finančnih pravic uporabe MPZ z uporabo eksplicitnih dražb. To dodeljevanje mora potekati prek skupne evropske dražbene platforme in z uporabo enotnih pravil za skupni evropski trg.

Slovenija je z mejo z Italijo že od februarja 2014, z mejo z Avstrijo pa od julija 2016 vključena v tako imenovano vseevropsko spajanje trgov za dan vnaprej. 19. 6. 2018 je bila v to spajanje trgov vključena tudi slovensko-hrvaška meja. To pomeni, da je v celotnem obdobju poročanja dodeljevanje MPZ za dan vnaprej na

vseh mejah, na katerih ima Slovenija medobmočne povezave, tj. slovensko-avstrijski, slovensko-italijanski in slovensko-hrvaški meji, potekalo v okviru vseevropskega spajanja trgov, torej skladno z določbami Uredbe 2015/1222.

Dodeljevanje MPZ znotraj dneva na slovensko-italijanski meji je v celotnem obdobju poročanja potekalo v okviru bilateralnega spajanja trgov obeh držav znotraj dneva z uporabo bilateralnih implicitnih dražb. V okviru tega spajanja trgov se za vsak dan izvajata dve implicitni dražbi, pri čemer se pri prvi dodeljujejo MPZ za vse ure dneva, medtem ko se pri drugi dodeljujejo le za zadnjih osem ur dneva. Prva dražba se izvaja dan pred dobavo v popoldanskih urah, druga pa v dopoldanskih urah na dan dobave. Gre za pilotni projekt, pri katerem sodelujeta sistemska operaterja ter borzi z električno energijo Slovenije in Italije. Taka rešitev je skladna tudi z Uredbo 2015/1222, ki predvideva možnost uporabe tako imenovanih regionalnih dopolnilnih dražb. Vendar bo rešitev v prihodnosti morala biti dopolnjena z uporabo sprotnega trgovanja v času med obema dražbama. Pri tem je treba omeniti, da je bilo na ravni skupnega evropskega trga z električno energijo spajanje trgov znotraj dneva v 14 državah, med katerimi pa ni Slovenije, uvedeno šele 13. 6. 2018. To spajanje poteka v obliki sprotnega trgovanja z uporabo algoritma, ki je bil razvit v okviru projekta XBID. Na preostalih dveh mejah Slovenije je dodeljevanje MPZ znotraj dneva potekalo po načelu vrstnega reda prispetja zahtev za dostop do MPZ.

V okviru terminskega dodeljevanja MPZ, ki ga določa Uredba 2016/1719, so se na vseh slovenskih mejah zmogljivosti dodeljevale na letni in mesečni ravni. To dodeljevanje je potekalo v obliki eksplicitnih dražb, na katerih so se dodeljevale zmogljivosti v obliki fizičnih pravic uporabe z uporabo načela »uporabi ali prodaj«. To načelo pomeni, da se vse zmogljivosti, ki jih imetniki do določenega roka ne nominirajo in s tem potrdijo njihove dejanske uporabe, prenesejo na dodeljevanje za dan vnaprej, pri čemer imetniki pravic uporabe ČPZ kot nadomestilo prejmejo plačilo v vrednosti cenovne razlike med trgovoma, dosežene pri spajanju trgov za dan vnaprej. V vlogi skupne platforme za izvajanje dražb je na vseh slovenskih mejah nastopala dražbena hiša JAO (Joint Allocation Office) s sedežem v Luksemburgu. Pri izvajanju vseh dražb na letni in mesečni ravni na slovenskih mejah so bila uporabljena tako imenovana harmonizirana dražbena pravila, ki se uporabljajo tudi na vseh drugih mejah na skupnem evropskem trgu z električno energijo.

Pri dodeljevanju zmogljivosti v okviru spajanja trgov je na slovenski strani poleg sistemskega operaterja, družbe ELES d.o.o., sodelovala tudi družba BSP Energetska Borza d.o.o., ki jo je agencija decembra 2015 določila za imenovanega operaterja trga z električno energijo (IOTEE) za trgovalno območje Slovenije.

3 REALIZACIJA PRIHODKOV IZ UPRAVLJANJA PREZASEDENOSTI

Sistemeski operater je v obdobju od 1. julija 2018 do 30. junija 2019 realiziral 41.401.022 EUR prihodkov iz upravljanja prezasedenosti. Navedeni prihodki iz upravljanja prezasedenosti so bili realizirani na vseh mejah, in sicer:

		v EUR
MEJA	julij 2018 - junij 2019	
Avstrija		22.477.679
Hrvaška		2.536.583
Italija		16.386.760
SKUPAJ		41.401.022

Tabela 1: Realizirani prihodki iz upravljanja prezasedenosti v obdobju julij 2018 – junij 2019

4 PORABA PRIHODKOV IZ UPRAVLJANJA PREZASEDENOSTI

Iz podatkov sistemskega operaterja o realiziranih prihodkih iz upravljanja prezasedenosti in njihovi uporabi za obdobje od 1. julija 2018 do 30. junija 2019 izhaja, da so prihodki iz upravljanja prezasedenosti za obdobje od 1. julija 2018 do 30. junija 2019 skladno s prikazom v Tabeli 2 namenjeni za:

- zagotovitev dejanske razpoložljivosti dodeljene zmogljivosti (Uredba 714/2009, 16. člen, točka 6a);
- vzdrževanje ali povečevanje povezovalne zmogljivosti prek naložb v omrežje, zlasti z novimi povezovalnimi vodi (Uredba 714/2009, 16. člen, točka 6b);
- dohodek, ki ga regulativni organ upošteva pri odobritvi metodologije za obračunavanje omrežnih tarif in/ali določanju tarif (Uredba 714/2009, 16. člen, točka 6 - drugi pododstavek) in
- prenos prihodkov iz upravljanja prezasedenosti tekočega obdobja na ločen interni račun za namene naložb v omrežje za vzdrževanje in povečevanje povezovalne zmogljivosti prek naložb v omrežje, zlasti z novimi povezovalnimi vodi (Uredba 714/2009, člen 16, točka 6 - tretji pododstavek).

v EUR	
Poraba prihodkov iz upravljanja prezasedenosti tekočega obdobja (Uredba 714/2009, 16. člen, točka 6)	julij 2018 - junij 2019
Za zagotovitev dejanske razpoložljivosti dodeljene zmogljivosti (Uredba 714/2009, 16. člen, točka 6a)	66.886
Vzdrževanje ali povečevanje povezovalne zmogljivosti prek naložb v omrežje, zlasti z novimi povezovalnimi vodi (Uredba 714/2009, 16. člen, točka 6b)	5.253.016
Kot dohodek, ki ga regulativni organ upošteva pri odobritvi metodologije za obračunavanje omrežnih tarif in/ali določanju tarif (Uredba 714/2009, 16. člen, točka 6 - drugi pododstavek)	28.433.984
Prenos prihodkov iz upravljanja prezasedenosti tekočega obdobja na ločen interni račun za namene naložb v omrežje za vzdrževanje in povečevanje povezovalne zmogljivost prek naložb v omrežje, zlasti z novimi povezovalnimi vodi (Uredba 714/2009, člen 16, točka 6 - tretji pododstavek)	7.647.136
SKUPAJ	41.401.022

Tabela 2: Poraba prihodkov iz upravljanja prezasedenosti v obdobju julij 2018 – junij 2019

Stanje prihodkov iz upravljanja prezasedenosti preteklih obdobj na ločenem internem računu systemskega operaterja 30. junija 2019 znaša 53.587.136 EUR.